

Geneza powstania i główne zadania programów ochrony powietrza województwa łódzkiego

Łódź, 27.11.2019r.

promuje
łódzkie

Programy ochrony powietrza

Programy ochrony powietrza to akty prawa miejscowego uchwalone przez Sejmiki Województw na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska służące osiągnięciu jakości powietrza o parametrach odpowiadającym standardom unijnym określonym w dyrektywie PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (tzw. dyrektywa CAFE) i prawie krajowym - rozporządzeniu MŚ z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r. poz. 1031).

Uchwalanie i realizacja działań naprawczych POP jest obowiązkiem wynikającym z ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 22 lutego 2018

Komisja Europejska vs. Polska

C-336/16

w sprawie jakości powietrza i stężenia PM10

oraz jego konsekwencje dla Polski

- Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że Polska naruszyła prawo Unii w dziedzinie jakości otaczającego powietrza.
- W wyroku z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie C-336/16, TSUE orzekł, że Polska, przekraczając od 2007 r. do 2015 r. włącznie dobowe wartości dopuszczalne dla stężenia pyłu PM10 w 35 strefach oceny i zarządzania jakością powietrza oraz roczne wartości dopuszczalne dla stężenia pyłu PM10 w 9 strefach oceny i zarządzania jakością powietrza, na skutek niepodejmowania odpowiednich działań w programach ochrony powietrza zmierzających do zapewnienia, aby okres występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych dla stężenia pyłu PM10 w powietrzu był możliwie jak najkrótszy.
- Ponadto TSUE orzekł, że Polska naruszyła prawo unijne przekraczając dobowe wartości dopuszczalne dla stężenia pyłu PM10 w powietrzu zwiększone o margines tolerancji w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 10 czerwca 2011 r. w strefach miasto Radom, pruskowsko-żyrardowskiej i kędzierzyńsko-kozielskiej, a także w okresie od 1 stycznia do 10 czerwca 2011 r. w strefie ostrowsko-kępińskiej, oraz nie implementując należycie do porządku krajowego regulacji unijnych.

Istota wyroku

- Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego wynikające z Dyrektywy o jakości powietrza 2008/50/WE
- Polska nie przestrzega od 2007 roku dobowych i rocznych wartości dopuszczalnych dla stężenia PM10 w kilkudziesięciu strefach (35 dobowych i 9 rocznych)
- Polska nie podejmuje odpowiednich działań w programach ochrony powietrza zapewniających, że okres przekroczeń będzie możliwie jak najkrótszy
- Polska nie dokonała prawidłowej transpozycji art. 23 ust 1 akapit drugi Dyrektywy 2008/50/WE

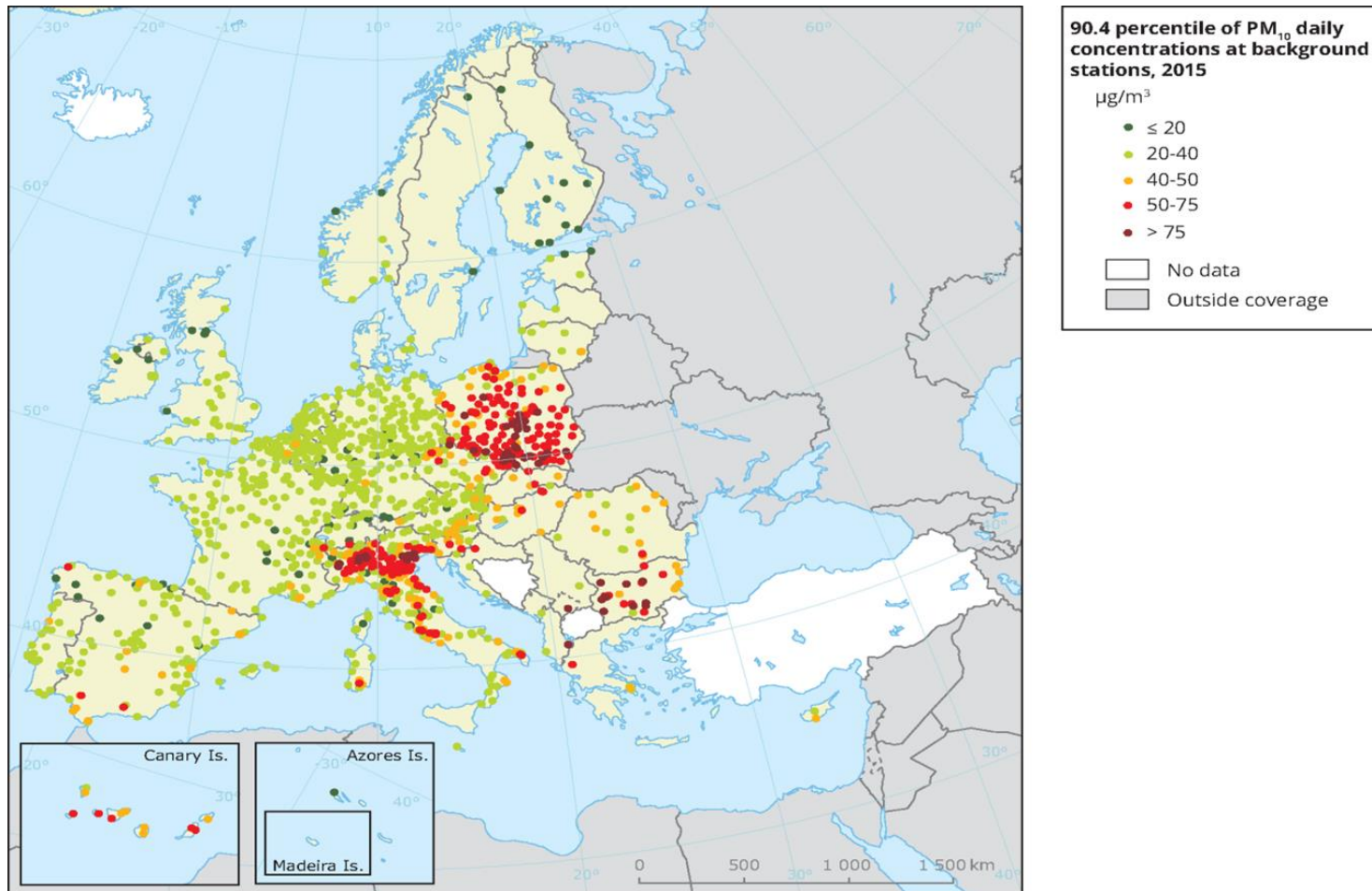
Konsekwencje wyroku dla Polski

- **Konieczne działania władz krajowych:**
 1. prawidłowa transpozycja Art 23 dyrektywy 2008/50/WE
 2. nowelizacja ustawy POŚ – Art 91 i 92
 3. doprecyzowanie przepisów rozporządzenia w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów krótkoterminowych
- **Konieczne działania władz samorządowych:**
 1. opracowanie POPów i uwzględnienie w nich takich środków, które zapewnią, że okres występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych dla stężenia PM10 w powietrzu będzie możliwie jak najkrótszy
 2. adekwatność środków w POPach

Konsekwencje wyroku dla Polski Wysokość sankcji finansowych

- Ryczałt lub okresowa kara pieniężna:
- 4 300 000 euro – 50 034 200 euro – ryczałt
- 5 215 euro do 315 000 euro - kara okresowa za każdy dzień uchybienia
- Nacisk ekonomiczny skłaniający do usunięcia stwierdzonego naruszenia

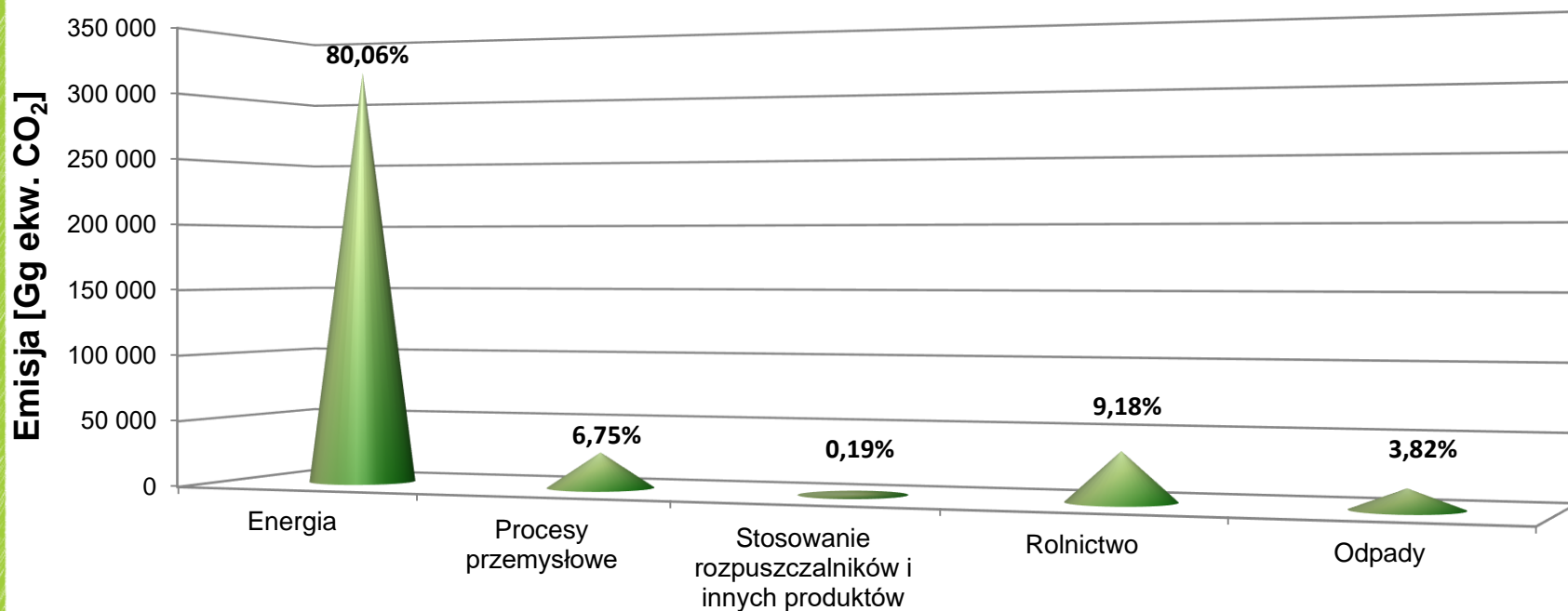
Koncentracja PM₁₀ w UE

Krajowa emisja gazów cieplarnianych wg kategorii w roku 2012

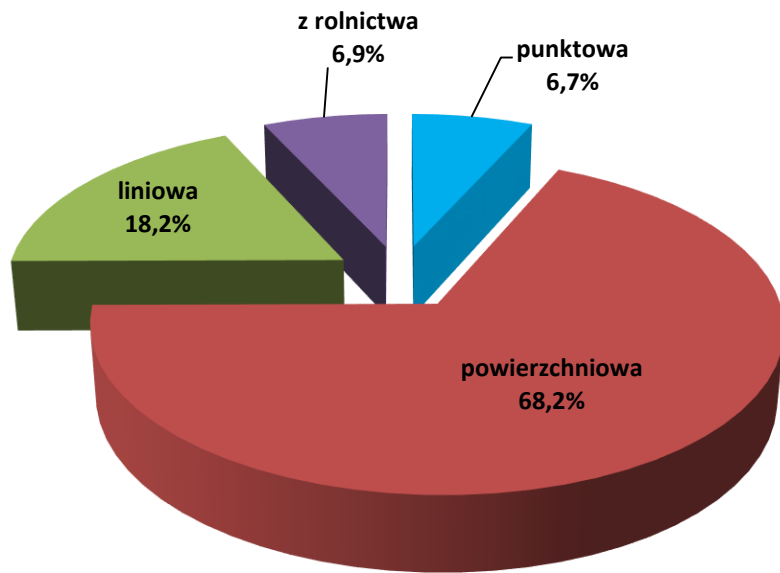
Na podstawie „Krajowego Raportu Inwentaryzacyjnego 2014 Inwentaryzacja gazów cieplarnianych dla lat 1988-2012” wykonanego przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami w 2014 r.

Udział rodzajów źródeł emisji w ogólnej emisji CO₂ w Polsce w 2012 r. wg KOBIZE

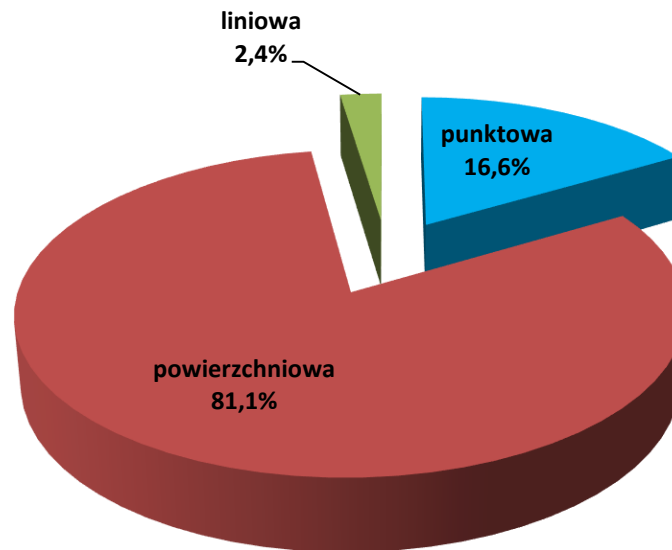

UDZIAŁ RODZAJÓW EMISJI W EMISJI OGÓLNEJ PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 i B(a)P ZE STREFY ŁÓDZKIEJ

Emisja PM10

Emisja B(a)P

Zadania POP :

1- ochrona klimatu, co wynika z pakietu klimatyczno – energetycznego (w tym poprawa jakości powietrza)

2 - zapewnienie jakości powietrza odpowiadającej normom unijnym - realizacja obowiązku wynikającego z dyrektywy CAFE i ustawy Prawo ochrony środowiska

PODSTAWOWE WYMAGANIA WOBEC POP i PDK

- Dyrektywa CAFE
- ustawa Prawo ochrony środowiska,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 sierpnia 2012 r.
w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań
krótkoterminowych;

CELE POP

zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska

Celem programów ochrony powietrza jest osiągnięcie standardów jakości powietrza (poziomów dopuszczalnych) oraz poziomów docelowych.

Poziom dopuszczalny – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany. Poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza.

Poziom docelowy – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość.

Podstawa prawna do opracowania POP i PDK

Art. 84, 89, 91, 92 ustawy Prawo ochrony środowiska

Podstawa merytoryczna dla Zarządu Województwa dot. realizacji obowiązku opracowania POP i PDK to: wyniki rocznej oceny jakości powietrza wykonanej przez WIOŚ dla stref województwa.

Podział Polski na strefy: rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza:

Województwo łódzkie podzielone na 2 strefy :

- Strefa 1: **aglomeracja łódzka kod strefy: PL 1001** (miasta: Łódź, Pabianice, Zgierz, Konstantynów Łódzki, Aleksandrów Łódzki),
- Strefa 2: **strefa łódzka kod strefy: PL 1002** (pozostała część województwa)

Działania wynikające z programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych

Działania podzielono na 10 kierunków:

- Kierunek nr 1 – w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego
- Kierunek nr 2 – w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej
- Kierunek nr 3 – w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej)
- Kierunek nr 4 – w zakresie ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej
- Kierunek nr 5 – w zakresie gospodarowania zużytymi oponami
- Kierunek nr 6 – w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi
- Kierunek nr 7 – w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy
- Kierunek nr 8 – w zakresie planowania przestrzennego
- Kierunek nr 9 – w zakresie identyfikacji źródeł emisji oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza
- Kierunek nr 10 – w zakresie finansowania realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych

Działania wynikające z programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych

Kierunek nr 1

w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego

Dotyczy głównie zmiany sposobu ogrzewania na mniej emisyjny lub nie powodujący emisji realizowanej m.in. poprzez: podłączenie do sieci ciepłowniczych (o ile jest to możliwe), wymianę przestarzałych technologicznie kotłów, stosowanie odpowiednich paliw, wykorzystanie energii odnawialnej, dbanie o dobry stan techniczny urządzeń grzewczych, termomodernizację, stosowanie urządzeń ograniczających emisję (o ile to możliwe), działania kontrolno-prewencyjne dotyczące przestrzegania przepisów prawa.

Kierunek nr 2

w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej

Dotyczy głównie zmiany sposobu ogrzewania na mniej emisyjny lub nie powodujący emisji oraz stosowania w procesach produkcyjnych technik i technologii mających wpływ na zmniejszenie emisji realizowanych m.in. poprzez: podłączenie do sieci ciepłowniczych (o ile jest to możliwe), wymianę przestarzałych technologicznie kotłów, stosowanie odpowiednich paliw, wykorzystanie energii odnawialnej, dbanie o dobry stan techniczny urządzeń grzewczych, termomodernizację, wprowadzanie systemów efektywnego zarządzania energią, surowcami i środowiskiem, stosowanie urządzeń ograniczających emisję o dużej sprawności, stosowanie niskoemisyjnych technik i technologii, ograniczanie emisji niezorganizowanej pyłu.

Działania wynikające z programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych

Kierunek nr 3

w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej)

Dotyczy głównie usprawnienia transportu, wyprowadzenia ruchu z centrów miast, zwiększenia udziału transportu zbiorowego realizowanych m.in. poprzez: wymianę wyeksploatowanego taboru na pojazdy niskoemisyjne bądź elektryczne, opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych systemów zarządzania transportem, ruchem, przepływem towarów i informacją, ułatwiających wykorzystanie infrastruktury i pojazdów, w tym transportu publicznego, poprawę dostępności i atrakcyjności transportu publicznego, modernizację dróg, system Park & Ride, budowę dróg rowerowych.

Kierunek nr 4

w zakresie ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej

Obejmuje przede wszystkim zmiany technologii na mniej emisyjną i bardziej energooszczędną, wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej w kogeneracji, zmniejszenie strat energii, zwiększanie udziału energii z OZE.

Działania wynikające z programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych

Kierunek nr 5

w zakresie gospodarowania zużytymi oponami

Dotyczy zapewnienia możliwości odpowiedniego gromadzenia zużytych opon, likwidacji dzikich wysypisk.

Kierunek nr 6

w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

Dotyczy usprawnienia systemu gospodarki odpadami, zachęcania do odzysku odpadów, w tym kompostowania odpadów zielonych, zapobiegania spalaniu odpadów na terenach prywatnych posesji.

Kierunek nr 7

w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy

Obejmuje przede wszystkim informowanie o korzyściach płynących z oszczędzania energii, informowanie o zagrożeniach wynikających ze spalania odpadów, promowanie nowoczesnych, niskoemisyjnych kotłów o wysokim wskaźniku efektywności energetycznej oraz źródeł energii odnawialnej, propagowanie budownictwa pasywnego i energooszczędnego.

Działania wynikające z programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych

Kierunek nr 8

w zakresie planowania przestrzennego

Obejmuje przede wszystkim wskazówki do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Wskazówki te dotyczą zaopatrzenia w ciepło, lokalizacji nowych zakładów wytwarzających energię cieplną, kształtowania korytarzy ekologicznych i przewietrzania miast, wprowadzania terenów zielonych, modernizacji układu komunikacyjnego i ograniczania ruchu pojazdów w centrach miast, wyznaczania stref przemysłowych i obszarów budownictwa mieszkaniowego.

Kierunek nr 9

w zakresie identyfikacji źródeł emisji oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza

Obejmuje inwentaryzację źródeł emisji powierzchniowej.

Kierunek nr 10

w zakresie finansowania realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych

Dotyczy głównie stworzenie preferencji finansowania dla realizacji działań naprawczych wynikających z programu ochrony powietrza, działań wynikających z planów działań krótkoterminowych.

Realizacja działań naprawczych POP

Gminy winny zapewnić zgodność wszystkich strategii, programów, planów, decyzji z programami ochrony powietrza, co dotyczy spraw, do których organy gminy są właściwe, wynikających z ustawy o samorządzie gminnym (zaopatrzenie gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, planowanie przestrzenne, programy i plany w zakresie komunikacji i transportu, edukacji i in.) i z innych aktów normatywnych, np. ustawy Prawo energetyczne. Zgodność realizacji zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe – głównego narzędzia administracyjnego w „walce z emisją niską” z programami ochrony powietrza zapewnia art. 18 ust. 2 pkt 2 tej ustawy.

Obowiązek składania informacji o wydawanych przez gminę decyzjach i aktach prawa miejscowego mających wpływ na realizację POP i PDK wynika z art. 84 ustawy Prawo ochrony środowiska i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych.

SANKCJE ZA UCHYBIENIA W ZAKRESIE REALIZACJI POP i PKD

**Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
(j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) - art. 96a oraz art. 315a**

- art. 96a ust. 1 - Wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska sprawuje nadzór w zakresie:
 - 1) terminowego uchwalenia programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 91 i art. 92;
 - 2) wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.

- art. 315a ust. 1 pkt 3 - W przypadku niedotrzymania terminów realizacji zadań określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych – organ za to odpowiedzialny podlega karze pieniężnej w wysokości od 50 000 zł do 500 000 zł.

Plany działań krótkoterminowych (PDK)

- Art. 91 ust. 3a ustawy POŚ – integralna część programów ochrony powietrza w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza,
- Art. 92 ustawy POŚ – jako akty prawa miejscowego, z uwagi na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego

Cel PDK:

- 1) zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich przekroczeń;
- 2) ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Główne działania: powiadamianie społeczeństwa i podmiotów o ryzyku lub wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego za pośrednictwem wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego,

Działania przygotowawcze – wyodrębnienie pasa ruchu drogowego dla pojazdów komunikacji zbiorowej, przygotowanie planów dla przedsiębiorstw miejskich w celu ograniczenia ruchu pojazdów, ograniczenia spalania paliw, zmniejszenia opłat za przejazdy komunikacja miejska itp..

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Berenika Sikora

berenika.sikora@lodzie.pl

powietrze@lodzkie.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego

Departament Rolnictwa i Ochrony Środowiska

Al. Piłsudskiego 8

90-051 Łódź

tel. /+48/ 42 663 35 30

fax /+48/ 42 663 35 32

www.lodzkie.pl

sekretariat.ro@lodzkie.pl